

سومین نشست اندیشه های راهبردی با موضوع زن و خانواده (سخنان صاحب نظران و اساتید) - 14 دی / 1390

صدها تن از اندیشمندان، نخبگان، اساتید حوزه و دانشگاه، پژوهشگران و مؤلفان آثار علمی، همراه با حضرت آیت الله خامنه ای رهبر انقلاب اسلامی، امشب (چهارشنبه) در سومین نشست اندیشه های راهبردی جمهوری اسلامی، به تعامل فکری و بررسی ابعاد مختلف موضوع زن و خانواده پرداختند.

در این نشست 4 ساعته صاحب نظرانی که مقالات و پژوهشهای آنان از میان 188 مقاله رسیده به دبیرخانه نشست به عنوان آثار برتر شناخته شده، به بیان دیدگاهها و طرح نظریات خود پرداختند.

خانم دکتر نوابی نژاد استاد دانشگاه تربیت معلم به عنوان اولین سخنران نشست، در مقاله ای با نام آسیبها و الگوهای مطلوب خانواده به بررسی تغییرات منفی و مثبتی پرداخت که نهاد خانواده در چند دهه اخیر شاهد بوده است.

این استاد دانشگاه تغییر در الگوی ازدواج، تغییر سبک زندگی برخی زوجها به واسطه افزایش تحصیلات و اشتغال زنان، تغییر نگرش در برخی افراد درباره مقدس بودن پیوند زناشویی، کاهش تمایل به فرزندان بیشتر، خشونت فیزیکی و روانی برخی مردان و تبلیغات ماهواره ای را از جمله آسیبهای موجود در موضوع زن و خانواده دانست.

دکتر نوابی نژاد با بیان شاخصه های الگوی مطلوب خانواده و بررسی عواملی همچون صمیمیت، انعطاف پذیری و «تعامل فکری در پویایی و سلامت خانواده» تأکید کرد: مطالعات جامعه شناختی، مشاهدات عینی و مطالعات غربی نشان می دهد رابطه معناداری میان دین و معنویت با سلامت روانی فردی - خانوادگی و اجتماعی وجود دارد که باید در جامعه کنونی تقویت شود.

دکتر بانکی پور فرد استادیار دانشگاه اصفهان نیز در سخنان خود با بررسی تفاوت مقوله خانواده در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت و الگوی توسعه غربی نتیجه گرفت برخلاف الگوی غربی، خانواده در نگاه اسلامی، سلول اصلی پیکره اجتماع به شمار می رود.

دکتر بانکی پور فرد با بیان آمارهای ازدواج و طلاق در سالهای اخیر، به بررسی علل افزایش نسبی سن ازدواج پرداخت و با انتقاد از روند برنامه های 5 ساله توسعه گفت: مشکلات اقتصادی - توسعه شهرنشینی و تمرکز بر رفاه فردی از جمله موانع ازدواج است اما غالب این مشکلات ریشه اجتماعی و فرهنگی دارند که باید برای آنها، چاره اندیشی کرد.

این پژوهشگر با چند پیشنهاد سخنان خود را پایان داد: منطبق شدن برنامه های توسعه با سیاستهای نظام درباره خانواده، وضع و اجرای قوانین تسهیل کننده ازدواج، عزم ملی برای نهضت خانواده سازی و آموزش مهارتهای زندگی به اعضای خانواده از مهمترین این پیشنهادها بود.

تعامل خانواده و دولت عنوان مقاله سخنران بعدی خانم دکتر elasوند بود. دکتر elasوند ظرفیت سازی در خانواده، اصلاح الگوی سبک زندگی و عاملیت خانواده را در روند دستیابی به سرمایه و اعتبار اجتماعی مهم خواند و با انتقاد از نسبی گرایی در ارزشها گفت نظام معنایی و هویتی خانواده نباید بر مبانی عرفی شکل گیرد.

دکتر elasوند در تشریح الگوی مطلوب ارتباطی دولت با خانواده افزود: در شیوه غیرمستقیم این ارتباط، دولت به مسائلی همچون اقتدار بخشی به خانواده و حمایت از «پدر، مادر و همسر» می پردازد اما در شیوه مستقیم ارتباط، خانواده در هر گونه سیاست گذاری و برنامه ریزی سه قوه نقش محوری بر عهده می گیرد، و تسهیل عملکردهای خانوادگی، اتخاذ راه حل‌های سیستمی و تقویت نهادهای هنجارساز خانواده بویژه آموزش و پرورش و رسانه در دستور کار جدی قرار می گیرد.

حجت الاسلام پیروزمند سخنان بعدی سومین نشست راهبردی هم اندیشی جمهوری اسلامی بود که با عنوان «تکامل گرایی در مسئولیت اجتماعی زنان از منظر اسلام»، مقاله خود را ارائه کرد.

این محقق حوزه و دانشگاه با تشریح دیدگاه‌های مختلف درباره تکامل گرایی زنان گفت: تکامل گرایی زنان به معنای اهتمام به تربیت نسلی «متعهد، انقلابی، کارآمد و تکامل طلب» است و با تأکید بر مسئولیت پذیری اجتماعی برای اقامه قسط و عدل، نقش آفرینی زنان را در تعریف و تحقق سبک زندگی اسلامی - ایرانی تبیین می کند.

حجت الاسلام پیروزمند با اتکا به نظریه مطرح شده، این راهبردها را برای تحقق تکامل گرایی در مسئولیت اجتماعی زنان مطرح کرد: «انتخاب نظریه برتر در کارکرد اجتماعی زنان از طریق برگزاری کرسیهای آزاد اندیشی، آموزش فراگیر و تدریجی الگوی برتر و حمایت‌های قانونی از فرصت‌های شغلی متناسب با ویژگیهای طبیعی زن و مرد».

در ادامه نشست خانم دکتر میرخانی عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت مدرس به بیان دیدگاه‌های خود در زمینه «رسالت مادری، مقاصد شرعی، مکاتب و معاهدات بین المللی» پرداخت.

دکتر میرخانی با بررسی دیدگاه اسلام درباره رسالت عظیم مادر در حفظ دین، نقش مادر در حفاظت از نسل و نقش مادر در حفاظت عقلانی و تربیت اعضای خانواده گفت در مکاتب اومانیسم و فمینیسم، نقش مادر به شدت افول می یابد و جایگاه زن و مادر در حد یک عنصر مادی تنزل پیدا می کند.

این استاد دانشگاه برای تحقق رسالت حقیقی مادر پیشنهاد کرد مادران تحت حمایت بیمه بازنشستگی و از کارافتادگی قرار گیرند و فرهنگ سازی مناسب قرآنی درباره جایگاه مادر انجام شود.

خانم دکتر عظیم زاده عضو هیات علمی دانشگاه امام صادق، دیگر سخنران سومین نشست راهبردی هم اندیشی در جمهوری اسلامی، موضوع تقابل فمینیسم و کارکردهای خانواده را برای سخنرانی خود انتخاب کرده بود.

وی جامعه پذیری کودکان، تداوم حیات خانواده، حمایت عاطفی، و تثبیت جایگاه اجتماعی را از جمله کارکردهای خانواده در علم جامعه شناسی خواند و گفت: فمینیسم به عنوان واکنشی در برابر فرهنگ قرون گذشته اروپا، آثار بسیار مخربی بر کارکردهای خانواده برجای گذاشته و عملاً به عاملی برای فروپاشی نهاد خانواده در غرب تبدیل شده است.

دکتر عظیم زاده تقویت همه جانبه نهاد خانواده را، راه حل اصلی بسیاری از مشکلات موجود دانست.

سخنران بعدی این نشست خانم دکتر جمیله علم الهدی دانشیار دانشگاه شهید بهشتی بود. وی در تشریح تغییر اصول سیاستگذاری در حوزه آموزش زنان گفت: این سیاستگذاری باید بر پذیرش تفاوت‌های فطری و طبیعی جنسیتی

استوار باشد چرا که در غیر اینصورت سبب محرومیت مضاعف زنان خواهد شد.

دکتر علم الهدی با تأکید بر لزوم در نظر گرفتن مزیت‌های نسبی در آموزش زنان افزود: عدالت جنسیتی در مفهوم عمیق خود باید به عنوان یک هدف آموزشی مورد توجه کامل قرار گیرد.

خانم زعفرانچی سرپرست گروه بررسی مسائل زنان در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در مقاله خود با عنوان «زنان مسلمان و شیوه‌های تأثیرگذاری در نظام بین الملل» به بررسی تأثیر حضور زنان مسلمان بخصوص در قالب سازمانهای غیردولتی، نشست‌های بین المللی و ارائه دیدگاههای اسلام پرداخت.

در این مقاله با اشاره به دو دیدگاه متحجرانه و غربی در خصوص زن و خانواده و تبعات منفی آن برای زنان در جهان تأکید شده است: باید با طرح ادبیات جدید در حوزه زنان که دارای ویژگیهای برگرفته شده از اصول و دستورات اسلام است، گفتمان جذاب اسلامی را در مجامع بین المللی مطرح کرد.

خانم زعفرانچی در مقاله خود چند پیشنهاد نیز ارائه کرد. تلاش جدی و همه جانبه برای احیای کانون خانواده در اسناد جهانی و حضور فعال و برنامه ریزی شده در عرصه های

بین المللی برای اصلاح و بازنگری اسناد جهانی، از جمله این پیشنهادها بود.

خانم صابری نیز در این نشست در مقاله ای با عنوان «مقایسه تطبیقی دو رویکرد مکتب اسلام و فمینیسم به تأمین امنیت اقتصادی زنان» دیدگاه مکاتب فکری الهی و غیرالهی در خصوص امنیت اقتصادی زنان را تشریح کرد.

خانم صابری با اشاره به اینکه اسلام جایگاه زن را در خانواده و اجتماع بصورت توأمان در نظر گرفته، به آسیب شناسی وضعیت امنیت اقتصادی زنان در کشور بویژه خلاءهای قانونی، و ورود بی رویه زنان به مشاغل کاذب، و کم رنگ شدن نقش زن در خانواده پرداخت.

حجت الاسلام زیبایی نژاد مسئول دفتر مطالعات و تحقیقات زنان حوزه علمیه قم، به عنوان آخرین سخنران نشست، در مقاله ای تحت عنوان «الزامات فقهی اساسی در تدوین الگوی اسلامی زن و خانواده» به بررسی نقش فقه حکومتی و راهبردی در نظام اسلامی و پویایی و قابلیت های اجتماعی آن پرداخت و نتیجه گرفت: فقه حکومتی و راهبردی، قدرت الگوسازی بویژه در عرصه زن و خانواده را دارد.

در سخنان آقای زیبایی نژاد آسیب های موجود در نگرش های فقهی از جمله، غلبه نگرش انتزاعی، جزء نگری، ضعف حساسیت نسبت به اعتقادات و اخلاق و کم توجهی به مناسبات نهادهای حقوقی، مورد توجه قرار گرفت و بر لزوم بازتولید فقه و تبیین فقه حکومتی برای اداره اجتماع تأکید شد.

پس از سخنان ده نفر از استادان و صاحب نظران، اندیشمندان و متفکران حاضر در سومین نشست راهبردی، به نقادی مباحث مطرح شده و بحث و تضارب آرا درباره مقالات ارائه شده پرداختند. سخنرانان نشست نیز ضمن پاسخگویی، از مطالب ارائه شده دفاع علمی کردند.

در ابتدای این دیدار دکتر واعظ زاده دبیر نشست اندیشه های راهبردی گزارشی از فعالیت دبیرخانه این نشستها بیان

کرد و گفت: در یک سال گذشته دو نشست با موضوع الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت و عدالت برگزار شده است که این مباحث در مراکز علمی و دانشگاهی انعکاس یافته و نشستهایی در امتداد این موضوعات برپا شده است.

دکتر واعظ زاده با اشاره به اهمیت نقش رسانه ها در عمومی شدن موضوعات مطرح شده در نشستها افزود: مجموعه مباحث گذشته نشستهای راهبردی به صورت مدون منتشر شده است که گنجینه ارزشمندی از نظرات اساتید محترم دانشگاه و حوزه و منبع خوبی برای محققان است.